

**PARTICIPATORY ACTION RESEARCH FOR NETWORK  
DEVELOPMENT OF ORPHANS DUE TO AIDS**

**DUSADEE CHAROENSUK**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT  
OF THE REQUIREMENTS FOR  
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY  
(POPULATION EDUCATION)  
FACULTY OF GRADUATE STUDIES  
MAHIDOL UNIVERSITY  
2006**

**ISBN 974-04-7709-7**

**COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

การพัฒนาเครือข่ายเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์แบบมีส่วนร่วม (PARTICIPATORY ACTION RESEARCH FOR NETWORK DEVELOPMENT OF ORPHANS DUE TO AIDS)

คุณหญิง เจริญสุข 4436207 SHPE/D

ปร.ค. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ชีรเดช ฉายอรุณ, วท.ค. (พฤกษศาสตร์), ชีระ งามสุด, พ.บ., อ.ว. (เวชกรรมป้องกัน), ศิริกุล อิศรานุรักษ์, พ.บ., อ.ว. (เวชศาสตร์ครอบครัว)

**บทคัดย่อ**

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและพัฒนาเครือข่ายเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ของจังหวัดระยอง ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) การสร้างเป้าหมายที่อยู่บนพื้นฐานความต้องการของเครือข่าย (AIC technique) รวมทั้งการนำกิจกรรมที่ช่วยสืบค้นปัญหาและความต้องการของเด็กกำพร้ากลุ่มตัวอย่าง ที่ได้พัฒนาจากประสบการณ์ของทีมผู้วิจัยเข้าบูรณาการ โดยมีขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมี 5 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้ 1. การพัฒนาความสัมพันธ์ของการเป็นหุ้นส่วนในการทำงาน (Partnership development) 2. การพัฒนาเครือข่ายในแนวดิ่ง (Vertical network development) ซึ่งเป็นผลจากความสัมพันธ์ที่พัฒนาจากขั้นตอนที่ 1 โดยเครือข่ายในแนวดิ่ง เป็นกลุ่มทุนทางสังคม ที่รับผิดชอบดูแลเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบของจังหวัดระยองในด้านต่างๆ 3. การพัฒนาเครือข่ายในแนวราบ ของกลุ่มเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบและผู้ปกครอง (Horizontal network development) โดยกลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายในแนวราบ ต้องพัฒนาความเชื่อถือไว้วางใจ (Trust) ระหว่างเด็กที่ได้รับผลกระทบกับกลุ่มเครือข่ายในแนวดิ่ง 4. การบูรณาการเครือข่ายในแนวดิ่งและแนวราบ เป็นเครือข่ายเต็มรูปแบบของเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ (Integrated vertical and horizontal network to be the network of orphans due to AIDS) 5. การติดตามประเมินผลการพัฒนาและการทำงานของเครือข่าย (Monitoring and evaluation)

ผลจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่าสามารถพัฒนาเครือข่ายเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาเครือข่ายส่งผลดีต่อการทำงานของกลุ่มองค์กรด้านเด็ก ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้มีจำนวนกลุ่มเด็กเป้าหมายในการทำงานเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถพัฒนานโยบายและการปฏิบัติงานที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของเด็กที่ได้รับผลกระทบและการพัฒนาโครงการของเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ทำให้เด็กที่ได้รับผลกระทบ สามารถเปิดเผยตัวและมีโอกาสเข้าถึงการบริการ รวมทั้งได้รับโอกาสการพัฒนาศักยภาพจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ควรได้มีการนำรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบ ไปใช้ในพื้นที่อื่นๆ ที่มีปัญหาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ต่อไป

**PARTICIPATORY ACTION RESEARCH FOR NETWORK DEVELOPMENT OF ORPHANS DUE TO AIDS**

DUSADEE CHAROENSUK 4436207 SHPE/D

Ph.D. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORS: TEERADEJ CHAI-AROON, Ph.D., TEERA RAMASUTH, M.D., M.P.H., M.P.A., SIRIKUL ISARANURUG, M.D., M.P.H.

**ABSTRACT**

The purpose of this participatory action research was to investigate the process and develop network of orphans due to AIDS in Rayong province. The steps in development of the network of orphans due to AIDS were divided into 5 steps:

Step I: Partnership development; Step II: Vertical network development of the officers with a responsibility for the orphans, Step III: Horizontal network development of the orphans and care givers, Step IV: Integrated vertical and horizontal network to be full model network of the orphans, Step V: Monitoring and evaluation. The process of the network and projects development were done by using the PAR, AIC technique, and integrating the achieved activities that were designed from experiential learning by facilitators who are members of a vertical network.

Results revealed that this research could effectively develop the orphans' due to AIDS network that linked people from difference levels, disciplines, organizations and background, especially the orphans who would not otherwise have an opportunity to interact because of stigma and discrimination caused by HIV/AIDS. From the monitoring and evaluation, it was revealed that this network was successful in implementing network projects for orphans and children affected by HIV/AIDS in accessing the needed resources such as, economic support, psychosocial support, expertise and knowledge support for life skills development in prevention of HIV/AIDS and some problem solving, that would continue to improve their quality of life in the future.

These findings suggest that the development of this network of the orphans brought together funding and technical cooperation agencies and those in need of resources and support, and also empowered orphans to be in self-help groups and disclosed them to work for the network in escalating the quality of life. Therefore, the program should be promoted to be rendered in the epidemic area of HIV/AIDS as tools for improving the quality of life of the orphans.

**KEY WORDS: ORPHANS DUE TO AIDS / NETWORK DEVELOPMENT / PARTICIPATORY ACTION RESEARCH**

182 p. ISBN. 974-04-7709-7